

Geogebra - geometrija

Vladimir Filipović

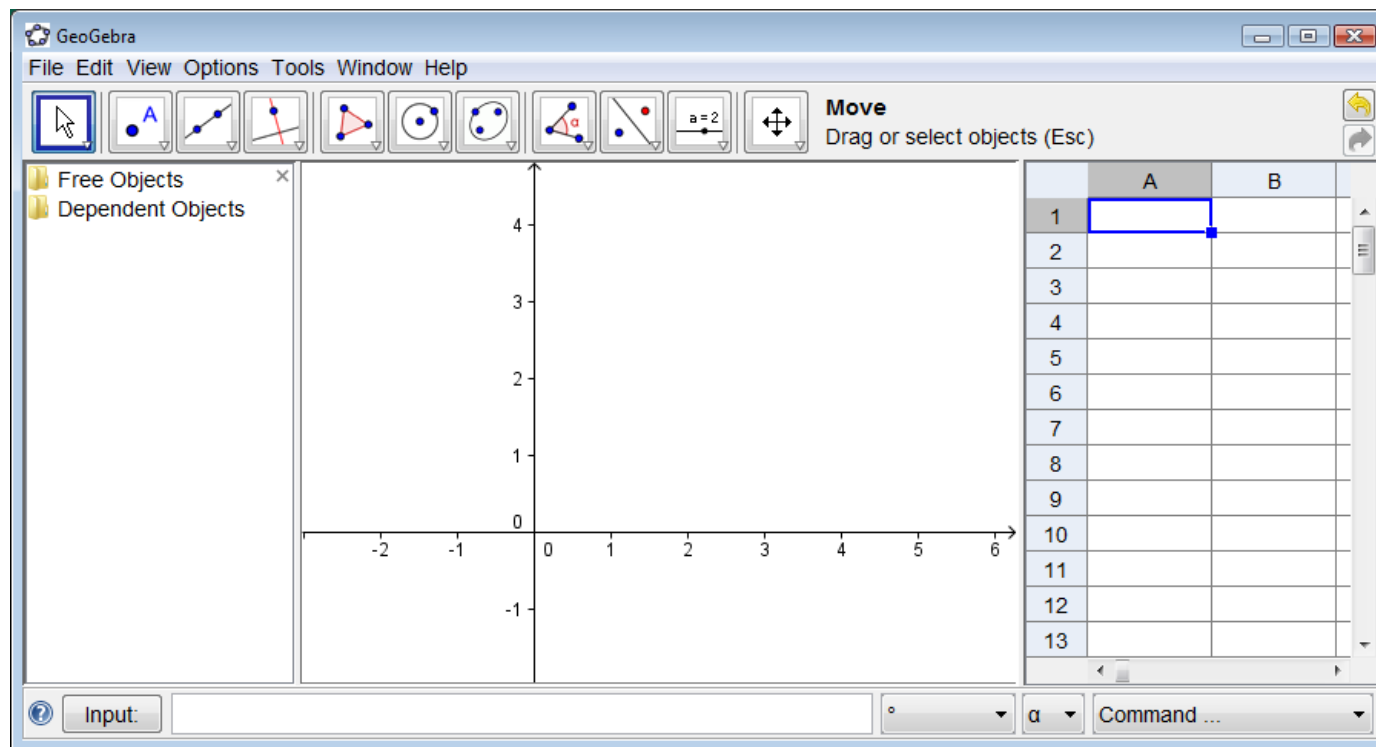
vladaf@matf.bg.ac.rs

Šta je GeoGebra?

GeoGebra je program za dinamičku matematiku koji povezuje geometriju, algebru i analizu.

Različiti pogledi na matematičke objekte

GeoGebra ima tri različita prikaza matematičkih objekata: grafički prikaz, algebarski (brojčani) prikaz i tabelarni prikaz.

Geometrijski unos

Grafički prikaz prikazuje matematičke objekte u grafičkoj reprezentaciji (na primer, tačke, vektore, duži, mnogouglove, grafike funkcija, krive, prave, konusne preseke).

Alati za konstrukciju

Alati ili načini rada se aktiviraju klikom na dugmad sa trake sa alatima.

Klikom na malu strelicu u donjem desnom uglu ikone pristupamo meniju ('Kutiji sa alatima') sa drugim sličnim alatima.

Tačka

Presek dva objekta

- Označavanjem oba objekta: tada će se napraviti sve presečne tačke ta dva objekta (ako je to moguće).
- Klikom na jedan presek dva objekta: tada će se napraviti samo jedna odabrana presečna tačka.

Središte ili centar

Klikom na dve tačke ili na duž da dobijamo središte duži. Klikom na konusni presek dobijate njegov centar.

Nova tačka

Nova tačka se pravi klikom na površinu za crtanje.

Napomena: Koordinate tačke se zadaju prilikom otpuštanja tastera miša.

Klikom na duž, pravu, poligon, konusni presek, funkciju ili krivu kreiramo tačku na tom objektu.

Vektor

Vektor određen dvema tačkama

Odabirom početne i krajnje tačke dobija se vektor.

Vektor iz tačke

Odabirom tačke A i vektora v dobija se tačka $B = A + v$ kao i vektor čija je početna tačka A, a krajnja B.

Duž

Duž između dve tačke

Odabirom dve tačke, A i B, dobija se duž AB. U algebarskom prikazu se prikazuje dužina te duži.

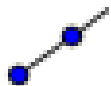

Duž zadate dužine iz tačke

Ovaj alat krera duž dužine a.

Klikom na tačku A, koja će biti početna tačku duži, pojavljuje se prozor u koji unosimo željenu dužinu duži, a.

Poluprava

Poluprava kroz dve tačke

Odabirom dve tačke, A i B, dobija se poluprava sa početnom tačkom A, kroz tačku B. U algebarskom prikazu će se pojaviti jednačina odgovarajuće prave.

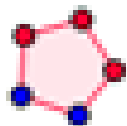
Mnogougao

Mnogougao

Odaberemo redom najmanje tri tačke koje će biti temena mnogougla. Zatim klikom ponovo na prvu tačku zatvoramo mnogougao.

U algebarskom prikazu će se pojaviti površina dobijenog mnogougla.

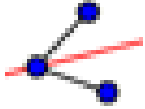

Pravilan mnogougao

Označimo dve tačke A i B i unesemo broj temena, n , u polje za unos. Pojaviće se pravilan mnogougao sa n temena (uključujući i tačke A i B).

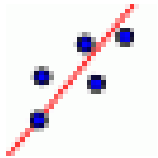
Prava

Simetrala ugla

Simetrale uglova se mogu dobiti na dva načina:

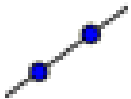
- Odabirom tri tačke, A, B, C dobija se simetrala ugla određenog njima. Pri tome je B teme ugla.
- Odabirom dve prave dobijaju se obe simetrale uglova koje one određuju.

Fitovana prava

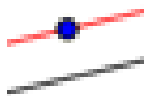
Pravimo fitovanu pravu za skup tačana na sledeće načine:

- Napravimo Pravougaonik za odabir koji sadrži sve tačke.
- Odaberemo listu tačaka kako biste dobili fitovanu pravu koja im odgovara.

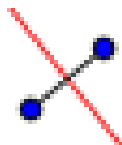
Prava kroz dve tačke

Odabirom tačaka A i B dobija se prava određena njima. Ova prava ima vektor pravca $(B - A)$.

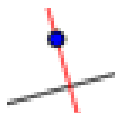
Paralela

Odabirom prave g i tačke A dobija se prava paralelna sa g kroz tačku A .
Nova prava ima isti pravac kao i prava g .

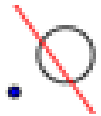
Simetrala duži

Odabirom duži s ili tačaka A i B dobija se simetrala duži.
Pravac simetrane odgovara vektoru normale na duž s ili AB .

Normala

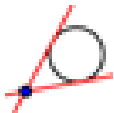
Odabirom prave g i tačke A dobija se normala na pravu g kroz tačku A . Pravac nove prave odgovara vektoru normale prave g .

Polara ili konjugovani poluprečnik

Ovaj alat daje polaru ili konjugovani poluprečnik konusnog preseka. Možete da...

- ...odaberete jednu tačku i konusni presek da biste napravili polaru.
- ...odaberete pravu ili vektor i konusni presek da biste dobili konjugovanu pravu koja sadrži konjugovani prečnik prave, odnosno vektora.

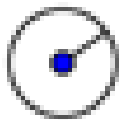

Tangente

Tangente konusnog preseka se mogu dobiti na dva načina:

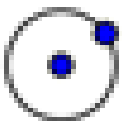
- Odabirom tačke A i konusnog preseka c se dobijaju sve tangente konusnog preseka c kroz tačku A .
- Odabirom prave g i konusnog preseka c se dobijaju sve tangente konusnog preseka c , koje su paralelne sa g .

Konusni presek

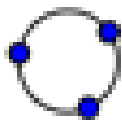
Kružnica određena centrom i poluprečnikom

Odaberite centar kružnice M i pojavice se prozor u koji treba da unesete njen poluprečnik.

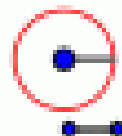
Kružnica određena centrom i jednom tačkom

Odabirom tačke M i tačke P dobija se kružnica sa centrom u M , kojoj pripada tačka P .

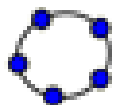
Kružnica kroz tri tačke

Kružnica kroz tri tačke se dobija odabirom tri tačke A , B , i C .

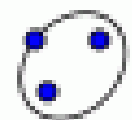
Šestar

Idaberute duž ili dve tačke da biste zadali prečnik. Zatim kliknite na tačku koja treba da bude centar nove kružnice.

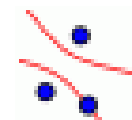
Konusni presek kroz 5 tačaka

Odabirom pet tačaka se dobija konusni presek, koji prolazi kroz njih.

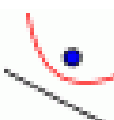
Elipsa

Odaberite dve žiže elipse. Zatim zadajte treću tačku koja leži na elipsi.

Hiperbola

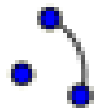
Odaberite dve žiže hiperbole. Zatim zadajte treću tačku koja leži na hiperboli.

Parabola

Zadajte tačku i direktrisu parabole.

Luk i isečak

Kružni luk određen centrom i dvema tačkama

Prvo odaberite centar M kružnog luka. Zatim odaberite početnu tačku A i tačku B , koja određuje dužinu luka.

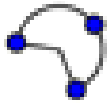
Isečak kruga određen centrom i dvema tačkama

Prvo odaberite centar M isečka kruga. Zatim odaberite početnu tačku A i tačku B , koja određuje dužinu luka kružnog isečka.

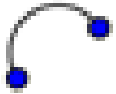
Luk određen trima tačkama

Odabirom tri tačke dobija se kružni luk određen njima. Pri tome, tačka A je početna tačka luka, tačka B leži na luku, a tačka C je krajnja tačka luka.

Isečak kruga određen trima tačkama

Odabirom tri tačke dobija se isečak kruga kroz te tri tačke. Pri tome, tačka A je početna tačka luka isečka kruga, tačka B leži na luku, a tačka C je krajnja tačka luka isečka kruga.

Polukružnica

Odabirom tačaka A i B dobija se polukružnica čiji je prečnik duž AB .

Broj i ugao

Ugao

Ovaj alat pravi ...

- ugao određen trima tačkama, gde je teme ugla druga odabrana tačka
- ugao određen dvema dužima
- ugao određen dvema pravama
- ugao određen sa dva vektora
- sve unutrašnje uglove mnogougla

Ugao zadate veličine

Kada označite dve tačke, A i B , pojaviće se prozor u koji treba da unesete veličinu ugla. Kao rezultat dobijaju se tačka C i ugao α , pri čemu je α ugao ABC .

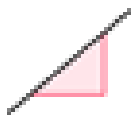
Površina

Ovaj alat prikazuje površinu mnogougla, kruga ili elipse kao dinamički tekst u *geometrijskom prikazu*.

Rastojanje ili dužina

Ovaj alat daje rastojanje između dve tačke, dve prave ili tačke i prave kao dinamički tekst u *geometrijskom prikazu*. Takođe, on može da da dužinu duži i obim kruga ili mnogougla.

Nagib

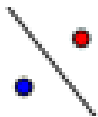
Ovaj alat prikazuje nagib prave kao dinamički tekst u *geometrijskom prikazu*.

Geometrijska preslikavanja

Homotetija sa centrom i koeficijentom

Označite objekat na koji se primenjuje homotetija. Zatim izaberite tačku koja će biti centar homotetije. Pojaviće se prozor u kojem se zadaje koeficijent homotetije.

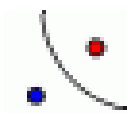
Osna simetrija

Odaberite objekat čija se simetrična slika traži. Zatim kliknite na pravu koja će biti osa simetrije.

Centralna simetrija

Odaberite objekat čija se simetrična slika traži. Zatim kliknite na tačku, koja će biti centar simetrije.

Inverzija u odnosu na kružnicu

Ovaj alat omogućava inverziju tačke u odnosu na kružnicu. Odaberite tačku koju želite da invertujete. Zatim odaberite kružnicu.

Rotacija oko tačke za ugao

Odaberite objekat koji se rotira. Zatim izaberite tačku koja će biti centar rotacije. Pojaviće se prozor u kojem možete da unesete veličinu ugla rotacije.

Translacija za vektor

Označite objekat koji se pomera. Zatim izaberite vektor, za koji će objekat biti transliran.

Zadaci

1. Iz tačke P van kružnice $k(O, 5\text{cm})$ konstruisati tangente na kružnicu koje kružnicu dodiruju u tačkama A i B. Izračunati dužine tangentskih odsečaka PA i PB ako centralno rastojanje tačke P iznosi 13cm.
2. Konstruisati jednakokraki trougao ABC ($AC=BC$) ako je ugao na osnovici $\alpha = 75^\circ$, a krak je 7cm.
3. Konstruisati kvadrat čija je površina P jednaka zbiru površina kvadrata čije su osnovice 5cm i 12cm.

Zahvalnica

Sadržaj koji je uključen u ovu prezentaciju je preuzet iz nastavnih materijala za predmet **Obrazovni softver 1** na PMF Kragujevac, autori dr Tatjana Tomović i Aleksandar Milenković.

Ovaj sadržaj je drtaljno obrađen u knjizi Geogebra pomoć, autora Hohenwarter M. i Hohenwarter J. (prevod prof. dr Đorđe Herceg)